

מראה מקומות תמורה דף ז

ומיד בן נכר לא תקריבו סד"א הואיל ולא נצטוו בנ"ח... ל"ש במזבח דידהו ל"ש במזבח דידן קמ"ל

נלמד מקרא דקרבן בן נח יש לה פסול בע"מ ואיסור הקרבה, וצריכים לברר האם הם בכלל כל הלאוין שיש בקרבן ישראל.

רמב"ם פ"א הל' פסוה"מ ה"ו משמע דקרבן עכו"ם שוה לקרבן ישראל לענין כל דיני מומין. **ע' מנחת חינוך מצוה רצ"ב אות ג'** שמדייק מהספר החינוך דלא כן, מהא שכתב החינוך דהלאו של מומין נוהג רק בכהנים, ואי נימא דכל הלאוין נאמרו בקרבן עכו"ם, א"כ גם שחיטה שהיא כשרה בישראל היא בכלל, ולמה כתב החינוך דהלאו של מומין נאמר רק לכהנים.

מנחת חינוך מצוה רפ"ז אות ז' דן לגבי האיסור להטיל מום בקרבן האם גם לאו זה נאמר בקרבן עכו"ם. **ע' בכנסת הראשונים על זבחים דף מה (אות ב')** שדן בזה, והביא ראיה מרש"י בגיטין נו. (בסוגיא דקמצא ובר קמצא) **ד"ה יאמרו מטיל מום בקדשים.**

ומיד בן נכר לא תקריבו

תוס' ד"ה ומיד בן נכר הקשו למה צריך הדרשא (לעיל ב: ובעוד מקומות בש"ס) של "איש איש לרבות בני נח שנודרין נדרים וכו' ", הרי מהאי קרא דכתיב איסור הקרבת בע"מ בקרבן עכו"ם כבר מוכח שעכו"ם יכול להביא קרבן. וכן הקשו **תוס' בחולין יג: ד"ה אבל, ובמנחות עג: ד"ה איש.** וע' מה שתי' התוס' במנחות דבלי דרשא של "איש איש" הו"א דקרא דכתיב "מיד בן נכר" ליתן לאו ומלקות למי שמקריב קרבן עכו"ם בע"מ, אבל עדיין אינו מוכח מהפסוק שעכו"ם יכול לכתחילה להביא קרבן. וע' **בקרן אורה שם במנחות** מה שהקשה על התוס', **ובעולת שלמה במנחות שם.**

מתקיף לה ר"ל שמא אל שנינו אלא בתם שנעשה בע"מ וכו'

רש"י ד"ה מתקיף לה למד בר"ל שהנידון היא לגבי לאו על ההקדשה, שרק במתכוון להקדיש קוה"ג עובר ולא במתכוון להקדיש קדושת דמים, והחילוק בין תם שנעשה בע"מ לבע"מ מעיקרא היינו דבבע"מ מעיקרא מסתמא כוונתו להקדיש קדו"ד ובתם שנעשה בע"מ מסתמא מכוון לקדוה"ג.

ע' משנה לקמן כז: שמחלק בין הלשון של "ה"ז עולה" להלשון "ה"ז לעולה", ודנו האחרונים באיזה לשון איירי ר"ל שבא לחלק בין בע"מ מעיקרא לתם שנעשה בע"מ. **ע' שיעורי הגרמ"ד ד"ה מתקיף לה ר"ל, ובעולת שלמה על רש"י ד"ה מתקיף.**

ע"ע בעולת שלמה הנ"ל שהק' לפי מה שלמד רש"י בשיטת ר"ל דחייב על הקדשת בע"מ רק בקדוה"ג, והרי בהקדיש בע"מ קדוה"ג לא חל כלום, א"כ קשה הברייתא לעיל בדף ה: דתני "המקדיש בע"מ למזבח אע"פ שעבר בלא תעשה מה שעשה עשוי".

א"ל ר' חייא בר יוסף שרוע וקלוט כתיב בפרשה

לשיטת רש"י בהסוגיא קשה דילמא איירי כשאמר בפירוש שמקדיש לקדוה"ג. **ע' דבר שאול ס' י"ג ס"ק ה' ד"ה ורש"י פירש.**

א"ל ר' יוחנן לא שמיע לך הא דאמר ר' ינאי וכו'

ע' רש"י על רש"י ד"ה מתקיף, מה שהקשה על שיטת רש"י בסוגיא מקושיית ר"י. וע' **מנחת חנוך מצוה רפ"ה אות ח'** שהבין ע"ד הרש"ש וע"ש מה שהסביר בכוונת ר' יוחנן. **ע' חזון איש תמורה סי' ל"א ס"ק ג'** שחולק על

הרש"ש והסביר קושיית ר' יוחנן באופן אחר ע"פ לשון רש"י בד"ה נמנו וגמרו "ואם איתא דע"י תמורה מישתעי".

בחידושי הגרי"ז ד"ה מתקיף לה ר"ל הסביר בדעת רש"י באופן אחר, שכשאמר ר"ל "שמא לא שנינו אלא בתמורה", השתא ר"ל חזר מסברתו הראשון, וס"ל דרק בכה"ג שחל הקדוה"ג שייך להתחייב על ההקדשה.

לפי שיטת ר' יוחנן שהיא המסקנא, האם חייב על ההקדשה בכה"ג שלא חל הקדושה כלל כגון שהקדישה קדוה"ג כשהיא בע"מ (שלא בדרך תמורה), או רק בהקדישה קדו"ד שהקדושה חלה עליו חייב. ע' **מנחת חינוך מצוה רפ"ה אות י"ג**.

שיטת תוס' בהסוגיא

תוס' ד"ה אלא בתם למדו דהנידון של ר"ל היא לגבי הלאו של ההקרבה שחייב רק אם בשעת הקרבה הי' עליו קדוה"ג. וע' **ברש"י סוף ד"ה שמא לא שנינו**, דמבואר דס"ל דגם לר"ל לגבי ההקרבה חייב אף היכא שאין עליו קדוה"ג.

והאחרונים דנו לפי תוס' שהמח' ר"ל ור"י הי' בענין החיוב על ההקרבה, למסקנא דקי"ל כר"י דחייב אף בלי קדוה"ג האם ג"כ חייב כשליכא אפילו קדו"ד אלא חולין בעלמא היא. ע' **דבר שאול סי' י"ג אות ד' ד"ה ומסיק ר"י**. וע' בכ"מ פ"א הל' איסור"מ ה"ד ובל"מ שם. וע' **בשיעורי הגרמ"ד לעיל ו: ד"ה והנה מרן זצ"ל**.

המעלה אברי בעלי מומין על גבי מזבח

מבואר בהסוגיא (רש"י ד"ה על לאו, ותוס' ד"ה אביי אמר) דעל לאו שבכללות לוקה אחת ולא שאינו לוקה כלל.

רש"י ד"ה אברי משמע דכדי להתחייב על הלאו של הקטרת כולו צריך להקטיר גם הבשר (כהקטרת עולה), וכן משמע **ברש"י לעיל ו: ד"ה המקדיש בעלי מומין** שכתב "שהקטיר כולו לעולה", אבל שם בד"ה **אלו אשים** כתב "הקטרת אימורים", דמשמע שאם הקריב כל האמורים כחטאת ג"כ חייב על הקטרת כולו, וע' **בשיעורי הגרמ"ד בזה**.